

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μία μικρή αναφορά στα όργανα που θα γνωρίσουμε	8
Τα κρουστά στη μουσική	10
I. Βασικά στοιχεία της ρυθμικής	11
Χαρακτηριστικά των μουσικών φθόγγων	12
II. 2. Δημιουργία του ρυθμού	15
I. 3. Οι κατηγορίες των ρυθμών	24
I. 4. Διάφορα βοηθητικά σύμβολα της μουσικής γραφής	27
II. Χειρισμός, τεχνική και μελέτη	28
II.1. Το τουμπελέκι	30
Οι κινήσεις των χεριών	31
III. Εκμάθηση γραφής και ανάγνωσης ρυθμικού κειμένου & προετοιμασία των ρυθμών της πρώτης κατηγορίας	35
III. 1. Εκμάθηση των τετάρτων	36
III. 2. Εκμάθηση των όγδων	37
III. 3. Εκμάθηση των δεκάτων έκτων	42
III. 4. Εκμάθηση των τριακοστών δευτέρων	53
III. 5. Εκμάθηση των εξηκοστών τετάρτων	61
III. 6. Οι αξίες που χρησιμοποιούνται στους ρυθμούς της τέταρτης κατηγορίας	69
Τρίηχα	71
Πεντάηχα	73
Εξάηχα	74
Επτάηχα	75
Τριακοστά δεύτερα	77
Εννιάηχα	79
Τρίτη ομάδα ασκήσεων	81
IV. Ειδικές ασκήσεις για το τουμπελέκι, το ρεκ, το μπεντίρ, το ηπειρώτικο ντέφι και το νταούλι	83
IV. 1. Τα διάφορα ηχοχρώματα στο τουμπελέκι	84
IV. 2. Το ρεκ (αραβικό ντέφι)	87
IV. 3. Το μπεντίρ	95
IV. 4. Το ηπειρώτικο ντέφι	100
IV. 5. Το νταούλι	101
V. Ασκήσεις προετοιμασίας των ρυθμών	105
V. 1. Ασκήσεις προετοιμασίας των ρυθμών της δεύτερης κατηγορίας	106
V. 2. Ασκήσεις προετοιμασίας των ρυθμών της τρίτης και της τέταρτης κατηγορίας	115
Οι ομαδούλες που απαρτίζουν τα ρυθμικά σχήματα της τρίτης και της τέταρτης κατηγορίας	116
VI. Οι ρυθμοί	143
VI. 1. Ρυθμοί της πρώτης κατηγορίας	150
Χασαποσέρβικος (Μικρά Ασία)	150
Ρυθμός σε 3/4	150
Της Παρτάλως (Μακεδονία)	151
Οσμαντάκας, Χορός στα τρία, Πωγωνίσιος (Ήπειρος)	151
Μπαγιό - Sofian- Ayyub	151
Τσιφτετέλια	152
Ρυθμός σε 5/4	154
Ρυθμός σε 6/4	154
Ρυθμός σε 7/4	154
Ζείμπέκικος	154
Muhammes Usulu (λόγια μουσική της Πόλης)	154

VI. 2. Ρυθμοί της δεύτερης κατηγορίας	155
Ζαγορίσιος, Τσακωνικός (Ήπειρος)	155
Türk Aksagı Usulu	155
Jürük Semai	155
Αργός Καλαματιανός - Devr-i Hindi	155
Μπεράτι - Συγκαθιστός Μετσόβου (Ήπειρος) Musemten (λόγια μουσική της Πόλης)	155
Αργός Καρσιλαμάς, Αιπάλικος, Καμηλιέρικος, γρήγορος Ζειμπέκικος	156
Saz Semai (λόγια μουσική της Πόλης)	156
VI. 3. Ρυθμοί της τρίτης και της τέταρτης κατηγορίας	157
Χορός στα τρία - Semai - Βαλς	157
Τικ (Πόντος)	157
Μπαϊτούσκα (Θράκη)	157
Τσάμικος (Ήπειρος και Ρούμελη)	158
Ζωναράδικος (Θράκη)	158
Κόρη Ελένη (Δυτ. Μακεδονία)	158
Συρτός Καλαματιανός	159
Μαντηλάτος (Θράκη)	159
Μπογδάνος (Ανατ. Ρωμυλία)	159
Ράϊκος (Δυτ. Μακεδονία)	160
Συρτός Μπάλλος (Νησιά)	160
Καρσιλαμάς (Μ. Ασία, Θράκη)	160
Διπάτ (Πόντος)	161
Συγκαθιστός (Θράκη)	161
Cürçüpa (Αρμένικος ρυθμός)	161
Όταν ανθίζουν οι οξιές (Δυτ. Μακεδονία)	162
Πατρούνινα ή Πατρούλα (Δυτ. Μακεδονία)	162
Σουλειμόνοβο (Δυτ. Μακεδονία)	162
Μπεράτσε (Δυτ. Μακεδονία)	162
Ρυθμός σε 13/16	162
Δύο ρυθμοί σε 14/16	162
Πουσανίτσα (Δυτ. Μακεδονία)	163
Λεβέντικος ή λυτός (Δυτ. Μακεδονία)	163
Ρυθμός σε 16/16	163
Ρυθμός σε 17/16	163
VII. Παραλλαγές και Αυτοσχεδιασμοί πάνω σε διάφορους ρυθμούς	165
VIII. Ασκήσεις δεξιότητας	175
VIII. 1. Πρώτο μέρος ασκήσεων - Οι κινήσεις των χεριών	176
VIII. 2. Δεύτερο μέρος ασκήσεων - Αλλαγή τονισμού	180
VIII. 3. Τρίτο μέρος ασκήσεων	187
VIII. 4. Ασκήσεις δεξιότητας για τα δάχτυλα	197
VIII. 5. Χρησιμοποίηση των δακτύλων στους ρυθμούς	207
Ρυθμικά σχήματα με συγκοπή (Τσιφτετέλι)	208
Δακτυλισμός στα τριάρια και στα τριαράκια	209
VIII. 6. Ασκήσεις με ίδια ρυθμικά σχήματα σε διαφορετικές ταχύτητες	210
VIII. 7. Ασκήσεις ανεξαρτητοποίησης των χεριών	212

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΡΥΘΜΟΙ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ	5
<i>Μπαγιό - Sofian- Aygub Cecen kızı</i> (Τουρκία)	6
<i>Χασασεέρβικος - Μπαρμπα - Μαθιός</i> (Μικρά Ασία)	7
<i>Ρυθμός σε 3/4 - Παραδοσιακός Αρμένικος σκοπός</i>	8
<i>Της Παρτάλως (Δυτ. Μακεδονία)</i>	8
<i>Χορός στα τρία, Πωγωνίσιος (Ήπειρος) - Ξενιτεμένο μου πουλί</i>	9
<i>Ομάλ (Πόντος) - Σαράντα μήλα κόκκινα</i>	10
Τσιφτετέλια	11
<i>Τσιφτετέλι - Masmudi sahir - Μελαχροινούλα (Σμύρνη)</i>	11
<i>Τσιφτετέλι - Maqsum - Duyek - Το Χαρικλάκι (Μ. Ασία)</i>	12
<i>Αραβικό Τσιφτετέλι - Arabesque - Beledi - Αιγυπτιακός σκοπός</i>	14
<i>Zaidi7 - Shashkin</i> (Τούρκικος παραδοσιακός σκοπός)	15
<i>Αργό Τσιφτετέλι - wahida kebir - Παραδοσιακός σκοπός (Μ. Ασία)</i>	16
<i>ΑΙ - Quahirah</i> (Μία σύνθεση της κλασικής μουσικής της Αιγύπτου)	17
<i>Ρυθμός σε 5/48 - Σαράντα παλικάρια</i>	19
<i>Το μερακλίδικο πουλί (Κρήτη)</i>	21
<i>Ρυθμός σε 6/4 - Ο Μενούσης</i>	22
<i>Ρυθμός σε 7/4 - Σ' τό 'πα και σ' το ξαναλέω (Μ. Ασία)</i>	23
<i>Ρυθμός σε 8/4 - Έρχομουν κι 'σου κοιμάσει</i>	24
<i>Ζείμπέκικος (παλιός) - Αρμάνταλη (Μικρασιατικός σκοπός)</i>	25
<i>Ζείμπέκικος (καινούργιος) - Σαν βγαίνει ο Χότζας στο τζαμί</i>	26
<i>Ζείμπέκικος - Πέργαμος</i>	27
<i>Ρυθμός σε 10/4 - Σ' αγαπώ γιατί είσαι ωραία</i>	28
<i>Ρυθμός σε 11/4 - Έπαρ' σίνια (Καππαδοκία)</i>	29
Τραγούδια σε τονικό ρυθμό	30
<i>Μοναχογιός ο Κωνσταντής</i>	30
<i>Κανάρια</i>	31
<i>Γιάννη μου το μαντήλι σου (Ήπειρος)</i>	32
<i>Το γιασεμί στην πόρτα σου (Κύπρος)</i>	33
<i>Κύριε εκέκραξα προς σε</i>	34
<i>Muhammes Usulu - Huseyni pesrevi</i>	35
Δίρυθμα τραγούδια	37
<i>Μηλιά (Λευκάδα)</i>	37
<i>Τ' άστρι και το φεγγαράκι</i>	38
<i>Κάτω στο γιαλό (Μ. Ασία)</i>	38
<i>Θιακός (Λευκάδα)</i>	39
<i>Νικολός (Δυτ. Μακεδονία)</i>	39
<i>Τατσιά (Κύπρος)</i>	40
<i>Nihavent Saz Semai</i> (λόγια μουσική της Πόλης)	41
<i>Ερωτόκριτος και Αρετούσα (Κρήτη)</i>	43
<i>Χήρα παιδίν εγέννησε (Καππαδοκία)</i>	45
ΡΥΘΜΟΙ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ	46
<i>Ζαγορίσιος (Ήπειρος) - Ο Κωνσταντής</i>	46
<i>Ρυθμός σε 5/8 - Turk Aksagi Usulu - Μεσ' στην καρδιά μου</i>	47
<i>Ρυθμός σε 6/8 - Juruk Semai - Old man's dance</i>	48
<i>Πατινάδα Νάουσας - Αργός Καλαματιανός - Devr-i Hindi - Τίνος να πω τον πόνο μου (Μ. Ασία)</i>	49
<i>Musemten</i> (λόγια μουσική της Πόλης) - Rast sarki	50
<i>Αργός Καρσιλαμάς - Η Μανταλένα</i>	51

Αργός Καρσιλαμάς - Σωκιανή	53
Saz semai (λόγια μουσική της Πόλης) - Muhayyerkur'di Saz Semai	54
Τρία τραγούδια της δεύτερης κατηγορίας σε τονικό ρυθμό	56
Της τριανταφυλλιάς τα φύλλα (Μ. Ασία)	56
Απεφάσισα να γίνω (Μ.Ασία)	58
Σαν τα μάρμαρα της Πόλης	60
ΡΥΘΜΟΙ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ	62
Χορός στα τρία - Semai - Βαλς - Βιργινούδα (Δυτ. Μακεδονία)	62
Bingöl (Αρμένικο τραγούδι)	63
Κοντούλα Λεμονιά (Ήπειρος)	64
Τικ (Πόντος) - Ντο να 'φτάω την παράν	65
Μπαϊτούσκα (Θράκη) - Μία καλή γειτονοπούλα	66
Μπαϊτούσκα οργανικό	67
Τσάμικος (Ήπειρος και Ρούμελη) - Πουλάκι ξένο, ξενιτεμένο	68
Ζωναράδικος (Θράκη) - Λιανοχορταρούδια	69
Eskine dus'duñ (Τουρκία)	71
Κόρη Ελένη (Δυτ. Μακεδονία)	72
Συρτός Καλαματιανός - Ο διαμαντένιος ο σταυρός (Μακεδονία)	73
Το θαλασσάκι	74
Μαντηλάτος (Θράκη) - Μάντρα	75
Κοτσαγκέλ (Πόντος) - Όλα τα κάστρα είδα	76
Μπογδάνος (Ανατολική Ρωμυλία)	78
Ράϊκος (Δυτ. Μακεδονία)	79
Συρτός Μπάλλος (Νησιά) - Καλέ συ Παναγιά μου	81
Τα ξύλα (Μυτιλήνη)	82
Καρσιλαμάς (Μ. Ασία, Θράκη) - Η αγάπη είναι καρφίτσα	83
Ήθελα να 'ρθώ το βράδυ (Μ. Ασία)	84
Η Ιντιρνιλούδα	85
Διπάτ (Πόντος) - Της Τρίκας το γεφύρι	86
Αητέντ'ς επαραπέτανεν	87
Η Λεμόνα	88
Η κορ' επήγεν σο παρχάρ	89
Συγκαθιστός (Θράκη) - Με γελάσανε τα πουλιά	90
Ηόηόνα (Αρμένικος ρυθμός) - Αρμένικος σκοπός	91
Όταν ανθίζουν οι οξιές (Δυτ. Μακεδονία)	92
Πατρούνινα ή Πατρούλα (Δυτ. Μακεδονία)	93
Πατρούνινα σε 21/16	94
Σουλειϊμάνοβο (Δυτ. Μακεδονία)	95
Μπεράτσε (Δυτ. Μακεδονία)	96
Ρυθμός σε 12/16 - Ελπίδα	97
Ρυθμός σε 13/16 - Ανατολή μου	98
Ρυθμός σε 14/16 - Crescent Moon	99
Ρυθμός σε 14/16 - Μάθημα μουσικής	101
Πουονίτσα (Δυτ. Μακεδονία)	102
Ρυθμός σε 16/16 και 17/16 - Αρμένικος σκοπός	103
Λεβέντικος ή Λυτός (Δυτ. Μακεδονία)	104
Στίχοι τραγουδιών	106
Προτεινόμενη δισκογραφία	111

Οι ρυθμοί της Δυτικής Μακεδονίας χαρακτηρίζονται από τις καθυστερήσεις των ισχυρών φθόγγων, γεγονός που δυσκολεύει περισσότερο την κατανόησή τους.

Οι παρακάτω χοροί αποτελούνται από δύο μέρη. Στο δεύτερο μέρος διπλασιάζεται η ταχύτητα του κομματιού.

Όταν ανθίζουν οι οξιές (Δυτ. Μακεδονία)

Πατρούνινα ή Πατρούλα (Δυτ. Μακεδονία)

Τον ίδιο χορό το συναντούμε και σε μέτρο 21/16

Σουλειμάνοβο (Δυτ. Μακεδονία)

Ίδιος ρυθμός και ίδιος χορός είναι η Στάνκαινα ή Μάρενα.

Στο γρήγορο μέρος το ρυθμικό σχήμα έχει δύο κινήσεις.

Μπεράτσε (Δυτ. Μακεδονία)

Ρυθμός σε 13/16

Δύο ρυθμοί σε 14/16

